

EXPOSICIÓ DELS OBJECTIUS DE LA SECCIÓ D'ECONOMIA

Josep M. Muntaner

LA *professió d'economista* s'ha desenvolupat àmpliament als Països Catalans, des de l'establiment de les facultats de ciències econòmiques a Barcelona, el 1955, i a València, el 1966. Els llicenciats i doctors en aquesta matèria han produït una important quantitat de treballs econòmics: tant d'economia pura, com, principalment, d'economia aplicada. No és estrany, doncs, que el conreu de la ciència econòmica tingui avui una gran quantitat de treballadors, en el camp de la Universitat, de l'Administració pública, a serveis d'estudis, professionals lliures, i a l'empresa privada.

Des de fa temps, ha esdevingut una necessitat per als economistes dels Països Catalans trobar un lloc on posar en comú les nostres *preocupacions en el camp acadèmic* —d'estudi i de recerca— que molts conreem.

L'any 1951, l'Institut d'Estudis Catalans creà la *Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials*, com a entitat filial, per a fomentar l'estudi i la recerca dels esmentats temes i procurar-ne la difusió. La persecució soferta per l'Institut d'Estudis Catalans, pel fet d'ésser l'entitat representativa del nostre poble en el camp de les ciències, i la seva obligada clandestinitat, feren que els treballs de les seves societats filials es realitzessin amb precarietat i amb discontinuïtat. L'Institut d'Estudis Catalans fou creat l'any 1907, com a corporació acadèmica, la finalitat de la qual és l'alta recerca científica, principalment de tots els elements de la cultura catalana. Aquest és també l'esperit que anima les seves nou societats filials, entre elles la d'estudis jurídics, econòmics i socials.

La *Secció d'Economia d'aquesta Societat és, doncs, el lloc idoni* on tots els economistes catalans, interessats o actius en l'estudi o la recerca de l'economia, podem posar en comú les nostres preocupacions, amb una intenció estrictament acadèmica.

Vull glossar aquesta frase, perquè crec que conté la majoria d'elements que ens permeten de definir les característiques de la nostra Societat.

En primer lloc, l'expressió "*tots els economistes*". La Societat pretén que, amb el temps, arribin a formar-ne part tots els economistes interessats en l'estudi de l'economia. Per tant, que arribi a esdevenir la "Societat Catalana d'Economia", no "una" societat. Seria absurd de multiplicar les institucions, quan tenim necessitat de trobar-nos tots fàcilment i simplificar els contactes. Per tant, no és gens il·lògic pensar que la nostra Societat, si respon plenament a les necessitats d'intercanvi del sector d'economistes aplicats a l'estudi econòmic, esdevingui l'entitat associativa de tots aquests economistes catalans.

En segon lloc, *el terme "economistes"* mereix també un aclariment. En certa manera no caldria fer-ho, perquè el nostre Col·legi Professional ja ens dóna la pauta del que cal entendre per economista. Només voldria afegir aquí el fet que hi pot haver una sèrie de gent que hagi fet aportacions significatives al camp de l'economia i que, per diverses raons, no es considerin o no se'ls consideri professionalment com a economistes. En aquest cas, i en la perspectiva de la nostra societat, sembla convenient d'incloure'ls en el nostre àmbit. En sentit contrari, crec que no n'haurien de formar part aquelles persones interessades en l'economia, però que no són economistes en l'un o l'altre dels conceptes que abans he esmentat. Són afeccionats a la matèria econòmica, sense uns coneixements suficients perquè puguin tenir un llenguatge comú amb nosaltres i, per tant, no s'ajustarien a les exigències acadèmiques de la nostra Societat.

En tercer lloc, *què entenem per "economistes catalans"?* Aquí, l'expressió es refereix als economistes dels Països Catalans o economistes de llengua catalana. La distinció no és òbvia, en un moment de confusionisme polític sobre el concepte "català". Existeix, com sabeu, l'*"Association d'économistes de langue française"*, la qual, comparativament, i en part, pot ajudar la nostra definició. La llengua dels Països Catalans és el català, malgrat totes les anormalitats idiomàtiques, conseqüència d'un procés secular d'imperialisme espanyol i francès. Per tant, el nostre nexa d'unió és, d'entrada, la llengua catalana, com ho és, per a l'associació que he esmentat abans, la llengua francesa.

Cal aclarir que el plantejament que faig de la llengua no és precisament d'exclusió; és d'aclariment sobre què volem dir quan parlem de "Societat catalana". La definim per aquest concepte nacional que és la llengua, pel caràcter vertebrador que té per a tots els qui habitem als Països Catalans. De fet, atès el caràcter transicional del període històric que estem vivint ara, entenc que la nostra Societat hauria d'agrupar també els economistes d'altres llengües —fonamentalment, com és lògic, de les llengües espanyola i francesa— que, vivint als Països Catalans, estiguin en un procés de nacionalització, en el qual ocupi un valor fonamental l'adquisició de la llengua catalana com a mitjà idoni de comunicació dins la nostra terra.

Hem de pensar, d'altra banda, que l'àmbit d'actuació de l'Institut d'Estudis Catalans, segons el Reial Decret del 1976 que li atorgà reconeixement oficial, és "*les terres de llengua i cultura catalanes*". Per tant, també aquest és l'àmbit natural de projecció de la nostra Societat. Però això ens planteja uns importants problemes d'ordre pràctic en voler integrar a la Societat els considerables nuclis d'economistes del País Valencià (principalment radicats a València) i de les Illes (principalment radicats a Ciutat de Mallorca) i els altres economistes existents a la Catalunya del Nord i a Andorra.

Crec que el camí que caldria seguir és el de la creació d'una estructura unitària, descentralitzada completament en cinc unitats bàsiques; o bé, una estructura federal. És un tema important que cal estudiar curosament, i en el qual cal que ens movem. No podem pretendre que la nostra Societat es digui "catalana", només amb uns associats quasi en la seva totalitat a Catalunya, una Junta resident a la ciutat de Barcelona i unes activitats acadèmiques realitzades exclusivament o principalment a Barcelona. Ho veig com un procés llarg, però fonamental; i, per tant, urgent i prioritari.

En quart lloc, *economistes "interessats o actius"* en la recerca o estudi de l'economia. En dir interessats o actius, pretenc d'assenyalar que no pas tots els economistes són l'objectiu humà de la nostra Societat. Ho són els "actius", perquè treballen en l'estudi o recerca econòmica; i també els "interessats", perquè volen estar al dia i seguir els estudis o recerques que fan altres companys, pel fet en aquest cas d'estar-hi dedicats fonamentalment o complementàriament. El nostre ideal seria agrupar al màxim dels economistes catalans, perquè això voldria dir que tenim un cos d'economistes inquiets o preocupats per seguir l'evolució dels coneixements econòmics.

Per tant, la base de la nostra Societat és la suma de tots dos tipus d'economistes, sense que això vulgui dir que hi hagi cap mena de diferència institucional entre ambdós. És lògic que uns tindran un paper més informatiu que els altres, pel fet que faran saber els resultats de llurs estudis o recerques; però, en definitiva, el nivell d'activitat de tots plegats dependrà només de la possibilitat material de participar en les tasques de la Societat i de l'interès que s'hi pugui tenir.

En cinquè lloc, *en "l'estudi o en la recerca" de l'economia*. Aquesta característica permet de diferenciar la nostra Societat dels dos camps més pròxims, que són el dels Col·legis Professionals i el de les Universitats.

El Col·legi d'Economistes (dit en singular, tot i que pensem en els diversos que existeixen als Països Catalans) té com a tasca fonamental la defensa i la promoció dels economistes com a professionals. Això, evidentment, no exclou una dedicació important a les tasques culturals, de recerca i d'estudi. Precisament, cal assenyalar aquí la notabilíssima tasca que ha realitzat el Col·legi d'Economistes de Catalunya i Balears des de l'entrada de la primera Junta democràtica, precisament presidida per un company associat nostre, Francesc Raventós. Però, és evident que no és específicament o fonamentalment la seva dedicació. I és en aquest punt on podem distingir la tasca de la nostra Societat de la del Col·legi. En tot cas, el que sí és imprescindible és l'existència d'una gran relació —jo en diria d'una compenetració— que porti a una col·laboració o a una coordinació que eviti les possibles incidències en uns mateixos temes —quan això no sigui necessari— o les reiteracions que signifiquin un malbaratament d'energies, partint, com partim tots, d'unes limitacions i insuficiències de mitjans i de temps que ens són tan condicionants.

La Universitat (i ací parlo també en singular, malgrat referir-me a totes les existents als Països Catalans), amb independència de la seva greu problemàtica, és fonamentalment el centre de l'ensenyament de l'economia i també el lloc de la recerca econòmica. Però ho és, lògicament, per als professionals que hi són; i només indirectament pot propiciar una major obertura. Com en el cas del

Collegi d'Economistes, crec que hi ha d'haver la màxima comunicació i coordinació. Com també ho penso en relació a tots els altres llocs on es puguin fer coses que incideixen en temàtiques semblants o idèntiques a les que són objecte de la nostra Societat, com Instituts de Recerca, Fundacions, Administració pública, Serveis d'Estudis, etc.

En sisè lloc, en *l'estudi o la recerca de "l'economia"*. Aquí només voldria fer un aclariment, perquè tots ja sabem què vol dir l'economia. La Societat no ho és només d'"economia catalana"; la Societat és d'economia en totes les seves manifestacions: pura i aplicada; macroeconomia i microeconomia; economia pública i economia empresarial; economia catalana i economia espanyola, francesa i internacional; economia capitalista i economia socialista.

Dins aquesta totalitat és lògic que vulguem dedicar un interès especial a l'economia catalana, és a dir la dels Països Catalans, perquè és la nostra economia. Però això no exclou gens l'atenció obligada a tots els altres camps. En definitiva, la dedicació a un o altre camp, amb més preferència o insistència, serà la lògica resultant de l'interès dels associats en una disciplina o una altra.

En setè lloc, *"per a posar en comú les nostres preocupacions"*. Aquest punt, una vegada precisats tots els anteriors, crec que és fonamental. En principi, l'únic mòbil de la nostra associació és la relació, el contacte, el lligam entre tots nosaltres en el camp acadèmic; la difusió entre tots els associats de les matèries del nostre interès. Si hi pot haver una certa projecció pública del que fem internament, crec que ha d'ésser sempre una cosa secundària i com una conseqüència de les nostres activitats socials; de la Societat, ben entès.

I finalment, en vuitè lloc, hem recalcat contínuament la *intenció estrictament acadèmica* de la nostra Societat. Podria ésser superflu d'insistir-hi una vegada més; però pensem que val la pena de comentar-ho en aquest Ple. No es tractà, en engagar i tirar endavant aquesta Societat, de fer avenços en línies polítiques o d'explotar possibilitats públiques d'una nova entitat que podria tenir, lògicament, una projecció ciutadana notable. Tota la intenció que ens mogué a fer arrencar la Societat fou, únicament i exclusivament, que esdevingués un fòrum acadèmic; el nostre fòrum acadèmic, el dels economistes catalans, en el qual, amb un elevat nivell i un rigor científic adequat, puguem debatre i exposar tots els temes relatius a la Ciència econòmica que siguin del nostre interès.

★ ★ ★

La Societat Catalana d'E.J.E.S. tingué una *primera i curta etapa d'activitats* quan fou creada per l'Institut d'Estudis Catalans. Però, com ja he indicat abans, fou curta i plena de dificultats. La qual cosa no vol dir que fos menys valuosa. Nombroses persones s'hi inscriviren, s'hi feren notables conferències i alguns seminaris. Fou, en definitiva, una etapa sacrificada, de creença en el nostre país, malgrat la foscor de la dictadura feixista del general Franco i de les estructures oligàrquiques de l'Estat espanyol. M'agradaria d'insistir-hi, perquè crec que avui és una ocasió especial per a fer-ho conèixer i per adonar-nos de la vàlua de totes aquelles aportacions. Malauradament, no disposem d'una història ja feta d'aquella època que ens ho faciliti. Per això, em limito a assenyalar-ho, per dir que no

partim d'un punt zero, sinó d'una etapa anterior, forçosament diferent de l'actual, però mereixedora de la nostra lloança i d'un pregon respecte.

Podem dir que *ara estem a la segona etapa*, les principals característiques definidores de la qual he assenyalat en els comentaris anteriors. Però no tot consisteix en definicions. El funcionament pràctic de qualsevol entitat és la suma d'unes realitzacions i d'uns esforços. Haig de dir només que *hem engegat*; que la tasca de posar en marxa el cúmul d'expectatives que veiem en aquesta Societat no és gens fàcil, però que els que ara som en la fase promotora, que és l'actual, creiem que val la pena d'esmerçar-hi totes les energies que hi puguem dedicar.

Després d'un període de preparació, iniciarem les nostres activitats públiques per als associats el mes de març de 1978 i hem aconseguit de fer, ininterrompudament, un acte cada mes, gràcies, sobretot, a la magnífica predisposició de tots els companys a qui hem demanat la seva dissertació.

Ara ve una nova fase, la de *consolidació*, que podem situar, aproximadament, en tot aquest any. En el procés de construcció de la Societat, hem de fer un esforç continu de moderació de les nostres il·lusions a fer moltes coses —o totes les que pensem que caldria fer en un afany maximalista— per a centrar-nos en les línies d'un progrés sòlid que permetin una satisfacció progressiva de tots els qui ens hem associat.

En aquest aspecte, voldria parlar, per acabar, dels *objectius que ens hem proposat per a enguany*. En el ben entès que aquests objectius són, en definitiva, el programa de treball que us proposem els qui ens constituïrem com a junta gestora provisional l'any passat, i que ara ens presentem conjuntament com a candidats per a la vostra elecció de la Junta de la Societat, si comptem amb el vostre beneplàcit.

El primer objectiu per a enguany és *aconseguir molts més associats*. El nombre al qual ara hem arribat, setanta i escaig, és molt satisfactori per a l'objectiu que ens havíem marcat; però no és un nombre prou gran per a poder oferir les activitats que la Societat hauria de fer. Sabem que hi ha molts associats que no poden tenir una participació activa continuada en les nostres tasques. Per tant, si podem ampliar la base, correlativament ampliarem també el nombre de socis més actius. En aquesta tasca demanem la col·laboració de tots vosaltres, perquè només aconseguirem d'augmentar el nombre de companys associats si hi ajudem tots els qui formem part de la Secció.

El segon objectiu és *estructurar la línia d'associar els economistes catalans de totes les regions de la nostra nació*, especialment els importants nuclis de València i de Ciutat de Mallorca, sense oblidar els de la Catalunya del Nord i d'Andorra. Cal establir-hi contacte i estudiar les fórmules més adients de participació i d'unitat.

En tercer lloc, un objectiu important per a la Societat és no tancar-nos dins l'àmbit dels Països Catalans, sinó *mantenir els naturals intercanvis amb el món exterior* a nosaltres. Aquí hi ha dues parts. Una, és en relació a l'Estat espanyol. Crec que l'existència de la nostra Societat ha de preveure la possible creació

d'una Associació acadèmica d'economistes espanyols. En aquest possible, i probable, cas, crec que els economistes catalans hem de proposar una fórmula de confederació amb l'associació espanyola que respecti totalment la nostra independència institucional. L'altra, és la relació internacional amb les associacions acadèmiques d'altres nacions o Estats. Això és un punt fonamental per a la nostra informació i un lligam en l'àmbit universal, el qual, lògicament, també és el dels economistes de llengua catalana.

El quart objectiu és continuar realitzant *activitats socials de caràcter dissertatiu* com hem fet fins ara, i també de *caràcter obert*, per a una major difusió de les nostres activitats entre tots els economistes i, finalment, de *caràcter interdisciplinari*. En aquest darrer sentit, la pertinença a una Societat que integra també aspectes jurídics i sociològics possibilita als interessats una perspectiva pluridisciplinar de la realitat social, el contacte amb altres enfocaments que, normalment, són complementaris dels econòmics. Pensem que això és un enriquiment important per als nostres treballs de recerca i d'estudi i que, per tant, cal enfortir aquests llaços.

El cinquè objectiu és el de *les publicacions*. Els textos escrits sabem que tenen una importància fonamental; per tant, hem de procurar iniciar una producció escrita que, en primer lloc, consistirà en la Memòria anual; i que, en segon lloc, permeti d'establir les bases per a una publicació periòdica més freqüent, que reculli les nostres activitats i els estudis que presentin els nostres associats.

El sisè i darrer objectiu —en aquest plantejament modest però realista que fem— és el d'*oferir una col·laboració*, en tot el que puguem, a l'*Institut d'Estudis Catalans* en aquesta nova etapa que està iniciant després del seu reconeixement oficial, bo i esperant les ajudes que els ens autonòmics li puguin oferir. Com a òrgan central de la nostra cultura, l'IEC necessita col·laboracions de tota mena, i és lògic que, en l'àmbit de l'economia, sigui la nostra Societat la que hi pugui fer les aportacions més significades.

★ ★ ★

Tot això és el breu resum d'esperances i projectes que creiem que poden consolidar la nostra Societat en benefici dels associats i, lògicament, també de la vida cultural dels Països Catalans. Després de molts anys de foscor, estem necessitats de noves empreses que s'orientin en un sentit de normalitat, d'eficàcia i de construcció sòlida. Pensem que en la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, de l'Institut d'Estudis Catalans, hi ha una d'aquestes oportunitats per als economistes catalans, interessats en la recerca o l'estudi de l'economia. Contribuïm-hi tots, en tot allò que puguem, i haurem afegit una peça més a l'àrdua tasca, però necessària, de la reconstrucció del nostre país.